

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΣΤΟΝ “ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΤΥΠΟ”

Άποσπάσματα συνέντευξης του Πατριάρχη Ιεροσολύμων Θεόφιλου Γ' στη Νάνσια Κωσταρά για τον «Ελεύθερο Τύπο»

-Μακαριώτατε, ποιές είναι οι σχέσεις Πατριαρχείου και Ισραήλ;

“Είναι άριστες με τό κράτος του Ισραήλ, όπως άριστες είναι και με τίς άλλες κυβερνήσεις, τό βασίλειο τής Ιορδανίας και τήν Παλαιστινιακή Αρχή.”

-Παρ' όλα αυτά, άργησε παρά πολύ ή αναγνώρισή σας από τό κράτος του Ισραήλ. Γνωρίζετε τούς λόγους;

“Νομίζω ότι αυτό πλέον θεωρείται λήξαν. Δέν αναζήτησα τούς λόγους γιατί, παρά τή σχετική καθυστέρηση, έντούτοις οι Ισραηλινοί κινήθηκαν έν τέλει μέσα σέ λογικό χρονικό πλαίσιο.”

-Είναι πολλοί αυτοί πού πιστεύουν ότι τά έλληνικά προσκυνήματα κινδυνεύουν από κάποιους...

“Η Ιερουσαλήμ έχει έναν παγκόσμιο χαρακτήρα και ύπάρχει ένα καθεστώς προσκυνηματικό, τό όποιο έχει κατοχυρωθεϊ, διασφαλιστεϊ, ένω ύποστηρίζεται από διεθνείς συνθήκες. Όλα τά έμπλεκόμενα-ένδιαφερόμενα κράτη έχουν αναλάβει τήν εύθύνη τής προστασίας τών προσκυνημάτων και τής έλεύθερης διακίνησης τών προσκυνητών, αλλά και τήν έγγύηση τής έλευθέρας έκφράσεως τής λατρείας τών πιστών. Έχουν τήν ύποχρέωση τής τήρησης αυτών τών κανόνων, πράγμα πού διασφαλίζει και τά κεκτημένα τών έμπλεκόμενων κρατών.”

– Μέ ποιόν τρόπο στηρίζει ή έλληνική Πολιτεία τό Πατριαρχείο και σέ ποιό βαθμό;

“Η έλληνική Πολιτεία ήτο, είναι και θά παραμείνει άρωγός εις τό έργον του Πατριαρχείου και δέν πρέπει νά λησμονοϋμε ότι τό έλληνικό κράτος είναι ή προστάτις δύναμις τών όρθόδοξων Ρωμιών τής Μέσης Ανατολής.”

-Μέ τόν πρωθυπουργό τής χώρας, Γιώργο Παπανδρέου, έχετε συναντηθεϊ προκειμένου νά συζητήσετε τά ζητήματα πού άπασχολοϋν τό Πατριαρχείο;

“Επανειλημμένως! Μάλιστα, πρόσφατα συναντηθήκαμε στό Συνέδριο τής Φατάχ, πού έλαβε χώρα εις τή Βηθλεέμ, καθώς και σέ άλλες επισκέψεις του, έδω στό Πατριαρχείο. Είναι γνωστό τό ένδιαφέρον του. Τήν τελευταία φορά πού έμεις

έπισκεφθήκαμε τήν Ἑλλάδα, συναντηθήκαμε μέ τόν ὑφυπουργό κ. Κουβέλη καί μπορῶ νά πῶ ὅτι ἦταν μία πολύ ἐπικοινωνητική ἀπό πάσης πλευρᾶς συνάντηση. Ἀποφασίσαμε ἀπό κοινοῦ νά ἐπεκτείνουμε αὐτή τή συνεργασία”

-Ὅμως, πέραν τοῦ πολιτικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀπό πλευρᾶς Πολιτείας, ὑπάρχει καί οἰκονομική ἐνίσχυση καί σέ ποιό βαθμό;

“Κοιτάξτε, τή συντήρηση τῶν προσκυνημάτων, καθώς καί τό ἀναστηλωτικό ἔργο ἐξ ὀλοκλήρου τά ἔχει ἀναλάβει ἡ ἑλληνική κυβέρνηση. Ὅταν, γιά παράδειγμα, εἶχαμε τή μεγάλη κρίση στό Πατριαρχεῖο καί ἀντιμετωπίσαμε τό πρόβλημα τῆς γῆς, δηλαδή τοῦ οἰκοπέδου στήν περιοχή τοῦ Ἀπωτόλ, ἡ τότε ὑπουργός Ἐξωτερικῶν, κ. Ντόρα Μπακογιάννη, ἐνέκρινε ἀμέσως τό ποσό τῶν πέντε ἑκατομμυρίων εὐρώ, πού μαζί μέ τό ποσό τῶν τεσσεράμισι ἑκατομμυρίων πού εἶχαμε ἐξασφαλίσει ἐπέτρεψαν νά πληρώσουμε τό χρέος καί ἔτσι νά ἐπανέλθει ἡ ἰδιοκτησία τοῦ οἰκοπέδου, δηλαδή τοῦ προσκυνηματικοῦ αὐτοῦ χώρου, καί πάλι στήν κυριαρχία τοῦ Πατριαρχείου.”

-Οἱ σχέσεις σας μέ τόν Πατριάρχη Βαρθολομαῖο;

“Δέν μιλάμε γιά σχέσεις... Τό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καί Κωνσταντινουπόλεως εἶναι «ἓνα σῶμα, μία σάρκα». Εἴμαστε ἓνα καί τό αὐτό πνεῦμα.”

-Μακαριώτατε, πῶς βλέπει ἡ ρωσική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τό γεγονός ὅτι ἡ ἑλληνική, ἄν καί ἀριθμητικά πολύ λιγότερη καί οἰκονομικῶς ἀρκετά ἀσθενέστερη, συνεχίζει νά ἠγεῖται τοῦ μεγαλύτερου πνευματικοῦ κέντρου ὅλου τοῦ κόσμου, δηλαδή τοῦ Πατριαρχείου;

“Εἶναι φυσικό καί ἐπόμενο μία ζωντανή Ἐκκλησία, ὅπως ἡ ρωσική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, νά θέλει νά διαδραματίσει ἓναν ἰδιαίτερα ξεχωριστό ρόλο. Ἐντούτοις, θά πρέπει νά λάβουμε ὑπ’ ὄψιν μας ὅτι ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἐνιαία καί δέν λειτουργεῖ κατά κανόνα μέ κοσμικά κριτήρια, ἀριθμητικά ἢ ποσοτικά.”

-Ποιός εἶναι ὁ ρόλος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρός τά προσκυνήματα;

“Ἡ Ρωσική Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τό γεγονός ὅτι τά Πατριαρχεῖα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, καί εἰδικότερα τό Πατριαρχεῖο τῶν Ἱεροσολύμων, συνέβαλαν τά μέγιστα στό νά κατοχυρωθεῖ καί νά ἐμπεδωθεῖ ἡ ὀρθόδοξος πίστη στό ρωσικό λαό. Ἀναγνωρίζει, δέ, τό γεγονός ὅτι οἱ Πατριάρχες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ξεκινώντας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀλλά καί τ’ ἄλλα Πατριαρχεῖα, γιά ἓνα μεγάλο χρονικό διάστημα ὑπῆρξαν οἱ πνευματικοί χειραγωγοί τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ.”

-Ποιοί εἶναι οἱ οἰκονομικοί πόροι τοῦ Πατριαρχείου;

“Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἀντιμετωπίζουμε οἰκονομικά προβλήματα. Τό Πατριαρχεῖο

έχει πόρους από τὰ διάφορα ἀκίνητα ἐντός κι ἐκτός Ἱεροσολύμων. Οἱ περισσότεροι πόροι ὅμως προέρχονται ἀπό φιλανθρωπίες. Στό Πατριαρχεῖο δέν ἐπιτρέπεται νά μπεῖ ὁ ἐπιχειρηματικός παράγοντας. Γι' αὐτό, ἂν καί τό Πατριαρχεῖο ἔχει μεγάλη ἀκίνητη περιουσία, ἡ θέση τοῦ εἶναι τόσο μεγάλη καί εὐαίσθητη πού δέν μπορεῖ νά προβεῖ σέ ἀνάλογες ἐπενδύσεις. Τό Πατριαρχεῖο εἶναι κάτοχος μίας μεγάλης φυσικῆς κληρονομιάς, ἡ ὁποία ὅμως, κυρίως ἐντός τῶν Ἱεροσολύμων, εἶναι στρατηγικῆς σημασίας ἀπό ἀπόψεως καθαρὰ πολιτικῆς.”

-Νά τό ἐρμηνεύσω ὅτι γιά κάθε ἴχνος γῆς πού χάνεται ἀποδυναμώνεται καί ἡ ἑλληνική κυριαρχία στήν περιοχή;

-Σχετικά μέ αὐτό πού μόλις εἶπατε, εἶναι κάτι γιά τό ὁποῖο ἐμεῖς διαφοροποιοῦμε τή θέση μας ἀπό τίς ἄλλες Ἐκκλησίες ἐδῶ. Ἡ περιουσία τοῦ Πατριαρχείου εἶναι δική του, δέν εἶναι κρατική περιουσία. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ Ἑλλάδα οὐδέποτε εἶχε διεκδικήσεις ἀπό τήν περιουσία του, οὔτε θεώρησε τίς γαῖες τοῦ ὡς δική του κρατική περιουσία, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό Βατικανό καί τή Ρωσική Ἐκκλησία ὅπου οἱ γαῖες τοῦ Βατικανοῦ εἶναι γαῖες δικές του καί δέν ἀνήκουν κἀν στήν τοπική Ἐκκλησία. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τούς Ρώσους. Ὡς γνωστόν, ἔχουν καί αὐτοί δική τους γῆ εἰς τόν χῶρον τῶν Ἱεροσολύμων, μόνο πού ἡ γῆ αὐτή εἶναι κρατική περιουσία καί ἐπίσης ἡ τοπική Ἐκκλησία δέν ἔχει κανένα δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν.”

-Ἀναφερόμενοι στό Πατριαρχεῖο, πῶς γίνεται νά μιᾶμε γιά τό μεγαλύτερο πνευματικό κέντρο τοῦ κόσμου τήν ἴδια ὥρα πού ἡ περίφημη Θεολογική Σχολή του παραμένει κλειστή;

“Ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Σταυροῦ, πού στεγαζόταν στή Μονή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, δέν λειτουργεῖ κυρίως λόγω τῶν πολιτικῶν καταστάσεων (γνωρίζετε ὅτι βρίσκεται στή Δυτική Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία μέχρι τό 1967 ἦτο χωρισμένη), ἀλλά καί οἰκονομικῶν λόγων.”

-Δέν εἶναι ἀδικοιολόγητο νά μένει ἀνεκμετάλλευτη μία τόσο μεγάλη πνευματική περιουσία; Θά θέλατε ἐπί τῶν ἡμερῶν σας νά ἐπαναλειτουργήσει;

“Βεβαίως! Ἔχουν γίνει καί προηγουμένως προσπάθειες ἀπό τόν Μακαριστό Πατριάρχη Βενέδικτο. Ἡ ἐπιθυμία ὑπάρχει, ὅπως καί διατάγματα κυβερνητικά ἀπό τήν ἑλληνική Πολιτεία. Ὅμως, οἱ πολιτικές ἐξελίξεις δέν βοήθησαν νά εὐοδωθεῖ αὐτή ἡ προσπάθεια. Αὐτή τή στιγμή ὅμως, καί ἐγώ προσωπικά μέ τήν ἔγκριση τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ἔχουμε ἀναλάβει τήν πρωτοβουλία γιά νά ἐπανιδρυθεῖ καί ἐπαναλειτουργήσει ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Σταυροῦ.”

-Τελικά, τί εἶναι αὐτό πού ἐμποδίζει νά ὑλοποιηθεῖ ἡ πρωτοβουλία σας αὐτή ὅσο πῶς ἄμεσα γίνεται τώρα καί ἐπί τῶν ἡμερῶν σας;

“Οἱ λόγοι εἶναι καθαρὰ οἰκονομικοί. Γιατί ἀπό τίς τοπικές Ἀρχές ἐδῶ δέν

έχουμε κανένα πρόβλημα, μάλιστα αυτό είναι κάτι που θέλουν και τὰ ανώτατα πνευματικά εκπαιδευτικά ιδρύματα του Ἰσραήλ.”

-Μέ τί ἔλλειμμα παραλάβετε τὰ ταμεία μετά τόν Εἰρηναῖο;

“Υπάρχει μία κινεζική παροιμία που λέει: «Γιατί νά ὑβρίζεις τό σκοτός; Ἄναψε ἕνα κερί».

-Ὁ νοῦν νοεῖτω... Ἔχουν ἀρχίσει νά ξεπερνιοῦνται τὰ οἰκονομικά προβλήματα;

“Δόξα τῷ θεῷ, τὰ πράγματα ὀλοένα καί βελτιώνονται.”

-Τί ἄλλα προβλήματα ἀντιμετωπίζει τό Πατριαρχεῖο τὰ ὁποῖα θά ἔπρεπε νά γνωρίζουμε ἐμεῖς στήν Ἑλλάδα καί ἀπό ποιούς θά ἐπιθυμούσατε στήριξη καί τί εἶδους;

“Αὐτό που θέλουμε ἐμεῖς εἶναι οἱ εὐλαβεῖς χριστιανοί, που ἀγαποῦν καί προσκυνοῦν τόν Πανάγιο Τάφο, νά κάνουν τή δική τους προσφορά. Ἡ ἀνάγκη που ἔχουμε ὅμως περισσότερο εἶναι σέ ἔμψυχο ὑλικό.”

-Γιατί ἀποφεύγουν νά ἔρχονται ἐδῶ οἱ μοναχοί;

“Ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο τὰ ΜΜΕ παρουσιάζουν τὰ τεκταινόμενα στή Μέση Ἀνατολή δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι ὅλα τὰ γεγονότα διαδραματίζονται ἐδῶ, στήν Ἱερουσαλήμ. Πράγμα τό ὁποῖο δέν ὑφίσταται σ’ αὐτές τίς διαστάσεις ὥστε νά προκαλεῖ τόσο φόβο. Ἐδῶ ἡ τοπική ἀδελφότητα ἔχει ἕνα σκοπό. Βέβαια, ὅλοι ἔρχονται καί θαυμάζουν τό ἔργο καί τήν ἀποστολή τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητας, πλὴν ὅμως, ὅταν τούς προσκαλοῦμε, δυσκολεύονται νά ἀνταποκριθοῦν, διότι ὁ τρόπος διαβίωσης ἐδῶ διαφέρει ἀπ’ αὐτόν που ἔχουν συνηθίσει νά ἔχουν, γιά παράδειγμα, στήν Ἑλλάδα.”

-Τί θέλετε νά πεῖτε; Ὅτι «ξεβολεύονται»;

“Ὁ Χριστός εἶπε: «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθήτω μοί».

-Ἄς περάσουμε ὅμως λόγω τῶν ἡμερῶν στό θαῦμα τοῦ Ἁγίου Φωτός. Πῶς ἐξηγεῖται;

“Τό θέμα τῆς τελετῆς τῆς ἀφῆς τοῦ Ἁγίου Φωτός παρομοιάζεται μέ τή θεία Εὐχαριστία, ὅπου ὁ πιστός γίνεται κοινωνός τοῦ σώματος καί τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ καί ἀνάλογα μέ τήν πνευματική προετοιμασία του ἀπολαύει μίας ἄλφα ἐμπειρίας, ἡ ὁποῖα δέν εἶναι εὐκόλο νά ἐκφραστεῖ μέ λόγια. Ὅσον ἀφορᾷ τώρα στήν ἴδια τήν τελετή τῆς ἀφῆς τοῦ Ἁγίου Φωτός, αὐτό ἔχει νά κάνει μέ τήν ἐνέργεια τῆς δυνάμεως τῆς πίστεως.”